

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СТИМУЛЮВАННЯ ПРОМИСЛОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ МАРКЕТИНГУ В ЦІЛЯХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

©2022 Іляш О. І., Смоляр Л. Г., Дученко М. М., Джадан І. М.

УДК 339.45.01:330.341.1.001.76+334.012.33

JEL Classification: O32; O38

Іляш О. І., Смоляр Л. Г., Дученко М. М., Джадан І. М.

Стратегічні пріоритети державної політики стимулювання промислово-технологічного розвитку національної економіки України на засадах маркетингу в цілях забезпечення економічної безпеки

Метою статті є обґрунтування стратегічних пріоритетів державної політики стимулювання промислово-технологічного розвитку національної економіки на засадах маркетингу в цілях забезпечення економічної безпеки. Стратегічними пріоритетами забезпечення економічного зростання визначено інвестиційну привабливість країни, розвиток людського капіталу, сприятливе науково-освітнє середовище, науково-технічний прогрес, технологічний потенціал, високу наукоємність промислового виробництва, екоінноваційність національної економіки, міжнародні партнерські зв'язки тощо. Запропоновано модель, яка визначає стратегічні орієнтири зміцнення економічної безпеки держави, а також передумови створення системних стратегічних рішень на засадах маркетингового забезпечення промислово-технологічного розвитку. Наведена модель відображає стратегічні пріоритети підвищення конкурентоспроможності національної економіки у глобальному світі шляхом маркетингового забезпечення промислово-технологічного у розрізі восьми оперативних цілей державної політики: міжнародного, інвестиційного, екологічного, промислового, інноваційного, технологічного, освітнього та наукового маркетингу. Обґрунтовано взаємозв'язок між головною метою економічної безпеки та оперативними цілями стратегії маркетингового забезпечення промислово-технологічного розвитку національної економіки. Обґрунтуванню сприяла систематизація складових стратегічного маркетингу щодо промислово-технологічного розвитку національної економіки. Визначено, що стратегічною метою державної політики в аналізованій сфері має стати забезпечення здатності національної економіки до розширеного самовідтворення шляхом забезпечення ефективної діяльності державних, економічних, суспільних інститутів у напрямі захисту від зовнішніх і внутрішніх загроз. Оперативні цілі національної стратегії доречно вибудовувати відповідно до забезпечення належного рівня складників маркетингового забезпечення промислово-технологічного розвитку національної економіки.

Ключові слова: економічна безпека держави, державна політика, сталий розвиток, промислово-технологічний розвиток, стратегії маркетингового забезпечення економічного розвитку.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2022-1-41-50>

Рис.: 3. **Бібл.:** 24.

Іляш Ольга Ігорівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (просп. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: oliai@meta.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7882-3942>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1622122/olha-ilyash/>

Смоляр Любов Гаврилівна – кандидат економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту підприємств, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (просп. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: lgsmoliar@gmail.com

Дученко Марина Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (просп. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: marinaduchenko@gmail.com

Джадан Ірина Миколаївна – доктор філософії, старший викладач кафедри економіки та підприємництва, Міжнародний університет фінансів (просп. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: iryna.dzh@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3887-4312>

Scopus Author ID: 57205261082

UDC 339.45.01:330.341.1.001.76+334.012.33

JEL Classification: O32; O38

Ilyash O. I., Smoliar L. G., Duchenko M. M., Dzhadan I. M. Strategic Priorities of the State Policy of Stimulating the Industrial and Technological Ukraine National Economy Development on the Basis of Marketing in Order to Ensure Economic Security

The purpose of the article is to substantiate the strategic priorities of state policy to stimulate industrial and technological development of the national economy on the basis of marketing in order to ensure economic security. Investment attractiveness of the country, human capital development, favorable scientific and educational environment, scientific and technological progress, technological potential, high scientific intensity of industrial production, eco-innovation of the national economy, international partnerships and more are identified as the strategic priorities of economic growth. The model which defines strategic landmarks of the state economic safety strengthening as well as preconditions for creation of the systemic strategic decisions on the basis of marketing maintenance of industrial and technological development is offered. The presented model reflects the strategic priorities of increasing the competitiveness of the national economy in the global world by marketing support of industrial and technological development in terms of eight operational objectives of public policy: international, investment, environmental, industrial, innovative, technological, educational and scientific marketing. The relationship between the main goal of economic security and the operational goals of the strategy of marketing support of industrial and technological development of the national economy is substantiated. The substantiation was facilitated by the systematization of the components of strategic marketing in relation to the industrial and technological development of the national economy. It is determined that the strategic goal of state policy in the analyzed area should be to ensure the ability of the national economy to expand its self-reproduction by ensuring the effective operation of state, economic and social institutions in the direction of protection against external and internal threats. It is appropriate to build the operational goals of the national strategy in accordance with the provision of the appropriate level of components of the marketing support of industrial and technological development of the national economy.

Keywords: economic security of the state, state policy, sustainable development, industrial and technological development, marketing strategies for economic development.

Fig.: 3. **Bibl.:** 24.

Ilyash Olha I. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor of the Department of Economic Cybernetics, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute» (37 Peremohy Ave., Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: oliai@meta.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7882-3942>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1622122/olha-ilyash/>

Smoliar Liubov G. – Candidate of Sciences (Economics), Professor, Professor, of the Department of Enterprise Management, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute» (37 Peremohy Ave., Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: lgsoliar@gmail.com

Duchenko Maryna M. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic Cybernetics, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute» (37 Peremohy Ave., Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: marinaduchenko@gmail.com

Dzhadan Iryna M. – PhD, Senior Lecturer of the Department of Economics and Entrepreneurship, International University of Finance (37 Peremohy Ave., Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: iryna.dzh@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3887-4312>

Scopus Author ID: 57205261082

Вступ. Важливість і пріоритетність промислово-технологічного розвитку національної економіки визначається необхідністю створення передумов, а також виробленням своєчасних заходів державної політики у рамках протидії ризикам зниження рівня економічної безпеки. Водночас використання маркетингового інструментарію набуває все більшої популярності у сфері державного управління і виступає системною детермінантою промислово-технологічного розвитку.

Адже саме маркетингові засади економічного розвитку забезпечують імплементацію традиційних форм діяльності органів державної влади до нових соціальних потреб промислових ринків, створюють передумови формування позитивного інвестиційного іміджу України на міжнародних ринках, визначають пріоритети державного фінансування стратегічних напрямів розвитку та конкурентоспроможності національної економіки, забезпечують коорди-

наційний механізм регулювання державних інноваційних програм розвитку економіки.

Окрім того, зростання конкурентоспроможності економіки та її самовідтворення залежить від інвестиційної привабливості бізнес-середовища, асигнування та оптимізації бюджетних видатків для розвитку пріоритетних напрямів економіки, обсягів державного замовлення фахівців з інженерними спеціальностями, диверсифікації ринків збуту експортованої продукції. Таким чином, визначення стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки держави відіграє важливу роль у зростанні конкурентоспроможності економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми забезпечення економічної безпеки та її окремих функціональних напрямів, визначенню рушійних сил для інноваційного та промислово-технологічного розвитку національної економіки, причинам виникнення структурних

зрушень в економіці присвячені праці багатьох зарубіжних науковців. Х. Моргентау вважав, що до основних завдань зміцнення економічної безпеки держави відносяться: зміцнення конкурентоспроможності національного виробництва, дотримання торговельних переваг, забезпечення переваг національної економіки на світових ринках, а також захист інтересів держави в технологічних сферах [1]. Це свідчить про те, що ще в період індустріального технологічного укладу важливе значення для економічної безпеки держави відводилось технологічного зростання промисловості.

Розглядаючи економічну безпеку держави через сукупність факторів, що її формують, ряд емпіричних досліджень показали важливість технологій та інновацій [2–4]. Зворотний зв'язок, досліджений у праці І. Алварез [5], відображає, що високий інноваційний та технологічний розвиток стимулює продуктивність суспільної праці. Своєю чергою, запровадження інновацій та підвищення технологічного рівня економіки потребує підвищення її інвестиційної безпеки, яка є складовою економічної безпеки держави [6; 7].

Також важливість технологічного зростання для підвищення рівня економічної безпеки підтверджують дослідженнями, де зазначається «... інвестиції трансформуються в інновації та нові конкурентоспроможні виробництва, за рахунок технологічного інвестування проводиться модернізація, досягається необхідний соціальний ефект» [8–10]. Проблематиці забезпечення інвестиційного розвитку національної інфраструктури та дотримання вимог для зростання рівня економічної безпеки присвячено також дослідження Л. Карпенко та ін. [11]. Такі тенденції потребують належного прогнозного моделювання, адже на основі отриманих результатів можливо якісно здійснювати поточне управління процесами забезпечення економічної безпеки.

Зазначимо важливість проведення прогнозного моделювання економічної безпеки за базовими складовими. Так, у дослідженні Л. Докієнко [12] запропоновано здійснювати моделювання, враховуючи головним чином рівень фінансової безпеки через аспекти фінансова стабільність, платоспроможність і ризик. Погоджуємось, що це дає можливість швидко діагностувати фінансову сферу забезпечення економічної безпеки, а також виявляти перспективні тенденції технологічного зростання економіки.

Доречно виділити врахування галузевих характеристик при моделюванні технологічного зростання та його впливу на рівень зміцнення економічної безпеки. С. Калатур, Є. Рудніченко [13; 14] доводять необхідність використання економіко-математичного інструментарію для достовірного обґрунтування прогнозних розрахунків, пріоритетне значення його зростає при вивченні факторного галузевого впливу та формуванні ґрунтовних висновків про перспективи впровадження технологій для вирішення завдань забезпечення економічної безпеки.

Існує багато різних наукових думок щодо сутності та складу економічної безпеки держави, її значення, напрямів досягнення та оцінювання. Результати їх досліджень слугують теоретичним підґрунтям визначення рівня економічної безпеки та оцінювання впливу окремих факторів на

неї [15]. Зокрема, Т. Бойко, досліджуючи основні чинники забезпечення економічної безпеки, виділяє основні індикатори дослідження економічної безпеки держави [16], а в дослідженні Л. Карпенко та ін. [11] запропоновано концептуальні основи ймовірності та статистичної оцінки ризиків інвестиційних проектів щодо розвитку інфраструктури країни в заданому інтервалі економічної безпеки. Н. Андреева та ін. [17] виділяє доцільність застосування логіко-структурного аналізу, де прогнозні результати представляються як система згрупованих факторів позитивного (чи негативного) впливу технологій на економічну безпеку.

Зазначимо, що в Україні законодавчо затверджений методичний підхід до визначення рівня економічної безпеки. Такий методичний підхід включає комплексний системний аналіз індикаторів економічної безпеки держави з виявленням потенційних можливих загроз [18]. Їх емпіричне дослідження дозволяє виявити основні загрози економічній безпеці: неефективність банківської системи; значне падіння обсягів виробництва; недостатня диверсифікація джерел постачання енергоносіїв; високий рівень матеріало- та енергомісткості виробництва; зростання тіньової економіки; значне скорочення внутрішнього валового продукту; зниження інвестиційної та інноваційної активності і науково-технічного та технологічного потенціалу, скорочення досліджень на стратегічно важливих напрямках інноваційного розвитку; масова збитковість підприємств [19]. Очевидно, посилюється важливість забезпечення технологічного рівня продукції, інноваційної активності реального сектора економіки, що в сукупності визначає базову основу прогнозного моделювання та його об'єктивність результатів.

Поряд з наявним вагомим науковим доробком потребує розв'язання наукове завдання, яке полягає в розробці теоретико-прикладних інструментів забезпечення промислово-технологічного розвитку України в системі економічної безпеки держави. Необхідність вирішення окреслених проблем зумовила вибір теми статті.

Метою статті є обґрунтування стратегічних пріоритетів державної політики стимулювання промислово-технологічного розвитку національної економіки на засадах маркетингу в цілях забезпечення економічної безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження із обґрунтуванням одержаних наукових результатів. Наростаючі глобалізаційні виклики, діджиталізація економіки, тотальна інформатизація відносин і невідступний розвиток науково-технічного прогресу посилюють трансформаційні процеси соціально-економічного розвитку. Це, своєю чергою, загострює конкурентну боротьбу за ресурси між учасниками суспільно-економічного обміну та вимагає модернізації усталених підходів до організації ефективного функціонування промислових комплексів на засадах імплементації механізмів інноваційного розвитку, що дозволить сформулювати передумови для забезпечення динамічної конкурентоспроможності національної економіки. При цьому забезпечення технологічного розвитку економіки сьогодні все більше пов'язане із рівнем економічної безпеки. Актуальність таких тверджень підтверджується темпами міждержавного гібридного протистояння. Тут варто

відмітити економіку України, яка тривалий час перебуває під впливом гібридних загроз і його зменшення доречно пов'язати із технологічним зростанням. В країні вже розпочато певні інституційні реформи, зокрема, у Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року прогнозується: посилення розвитку промисловості на основі розширення внутрішнього і зовнішніх ринків збуту вітчизняної продукції, підвищення її конкурентоспроможності; відновлення потенціалу високотехнологічних видів економічної діяльності та послідовне його нарощування; забезпечення фінансових та інституційних умов для створення технологічних екосистем, прискореного розвитку Індустрії 4.0 та її інтеграції до технологічних ланцюгів; здійснення структурних змін в економіці шляхом стимулювання розвитку циркулярної економіки та діджиталізації. Такі тенденції обґрунтовуються в рамках прискорення досягнення Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року (8, 9 та 12 пункти серед 17).

Європейська Комісія вже представила оновлену EU Industrial Strategy European Commission, яка передбачає організаційні та регуляторні заходи для стимулювання інноваційного розвитку європейської промисловості в умовах відновлення після кризи, пов'язаної з пандемією COVID-19. Водночас в Україні ще досі не затверджена Стратегія технологічного розвитку промисловості, що має відповідати сучасним зростаючим потребам у забезпеченні економічної безпеки та враховувати глобальні виклики пов'язані зі становленням Індустрії 4.0. Відсутність такої стратегії є загрозливим фактором в напрямі забезпечення економічної безпеки держави, адже за усталеними дослідженнями саме удосконалення технологій промислового виробництва є рушійною силою протистояння гібридним ризикам та загрозам. Е. Тоффлер стверджував, що саме «технологія є великим двигуном і могутнім прискорювачем економічного розвитку, а знання – його паливом» [20]. Відтак, стимулювання досягнення науково-технічного прогресу та забезпечення його фінансування став основою суспільних перетворень та основним фактором економічного розвитку розвинених країн світу [2; 3; 21; 22]. Такі дослідження відображають високу залежність економічної безпеки від технологічних тенденцій [23].

Швидкі зміни глобальних тенденцій інноваційного розвитку та виклики Індустрії 4.0, відсутність стратегічного програмування та уніфікованого підходу до врахування та моніторингу індикаторів технологічного зростання в системі економічної безпеки обумовлюють дослідницький пробіл в цій сфері.

Стратегічними пріоритетами забезпечення економічного зростання визначено інвестиційну привабливість країни, розвиток людського капіталу, сприятливе науково-освітнє середовище, науково-технічний прогрес, технологічний потенціал, високу наукоємність промислового виробництва, екоінноваційність національної економіки, міжнародні партнерські зв'язки тощо. У зв'язку з цим державна політика промислово-технологічного розвитку повинна бути скерована на стимулювання інноваційної діяльності підприємств в ІТ-сфері, розвиток державно-приватного партнерства, реформування системи оподаткування, стимулювання впровадження екологічних технологій в промисловості та залучення країн до міжнародного

стратегічного партнерства [24]. Реалізацію заходів державної політики промислово-технологічного розвитку національної економіки на засадах маркетингу у рамках протидії ризикам зниження рівня економічної безпеки держави наведено на рис. 1.

Серед пріоритетів: перехід від сировинної до високотехнологічної економіки, підвищення іміджу України на світовій арені, збільшення обсягу залучених інвестицій, перехід до циркулярної економіки, визначення пріоритетних і взаємовигідних торговельно-економічних відносин, які в сукупності виступають передумовою забезпечення сталого економічного зростання. Такими основними напрямками зміцнення економічної безпеки, які можуть стати «стратегічними орієнтирами до дії» щодо промислово-технологічного розвитку, можуть бути: (1) стратегія інвестиційно-інноваційного маркетингу, (2) стратегія міжнародного маркетингу, (3) стратегія промислового маркетингу, (4) стратегія освітньо-наукового та технологічного маркетингу, (5) стратегія екологічного маркетингу. Запропонована на рис. 1 модель визначає стратегічні орієнтири зміцнення економічної безпеки держави, а також передумови створення системних стратегічних рішень на засадах маркетингового забезпечення промислово-технологічного розвитку.

Наведена модель відображає стратегічні пріоритети підвищення конкурентоспроможності національної економіки у глобальному світі шляхом маркетингового забезпечення промислово-технологічного у розрізі восьми оперативних цілей державної політики: міжнародного, інвестиційного, екологічного, промислового, інноваційного, технологічного, освітнього та наукового маркетингу.

Систематизація складових стратегічного маркетингу щодо промислово-технологічного розвитку національної економіки сприяла обґрунтуванню взаємозв'язку між головною метою економічної безпеки та оперативними цілями стратегії маркетингового забезпечення промислово-технологічного розвитку національної економіки, які зображено на рис. 2.

Також, слід додати, що реалізація наведених вище оперативних маркетингових цілей дозволить реалізувати головну мету економічної безпеки, а саме підвищити здатність національної економіки до розширеного самовідтворення шляхом забезпечення ефективної діяльності державних, економічних, суспільних інститутів в напрямку захисту від зовнішніх і внутрішніх загроз (рис. 3) [8].

Отже, стратегічна модель економічної безпеки України передбачає визначення відповідних напрямів промислово-технологічного розвитку у рамках оперативної цілі 1, зокрема, підвищення здатності національної економіки відповідати вимогам потенційних інвесторів, створювати передумови зростання інвестиційного іміджу країни. Метою реалізації цілі є розроблення пріоритетів державної політики реалізації засобів інвестиційного маркетингу шляхом забезпечення приросту прямих іноземних інвестицій, підвищення економічної свободи та суспільного добробуту та забезпечення інвестиційної сприятливості бізнес-середовища.

Серед оперативних завдань реалізації інвестиційної політики на засадах маркетингу варто зазначити: сприяння залученню високих технологій та нових знань у про-

Рис. 1. Заходи державної політики промислово-технологічного розвитку у рамках протидії ризикам економічної безпеки держави

Джерело: складено авторами

мисловість; пріоритетність прямих іноземних інвестицій з таких країн, як Німеччина, Нідерланди, Фінляндія, Канада та США; зниження внутрішніх джерел загроз економічній безпеці держави шляхом зниження рівня виробничо-сировинної складової економіки та стимулювання науково-технічного прогресу України, а не інших країн.

Окрім того, зменшення частки виведених українським бізнесом в офшорні зони коштів та зменшення обсягів незаконних фінансових операцій, пов'язаних з торгівлею; поліпшення платіжного балансу; реалізації трансферу новітніх технологій; розвиток експортного потенціалу та зниження рівня залежності від імпорту; нарощення темпів залучення капітальних інвестицій в економіку; збільшення частки валових інвестицій; досягнення оптимальних обсягів інвестування, необхідних для розвитку промислових виробничих потужностей; забезпечення оптимального рівня технологічного оснащення та матеріально-технічного забезпечення промисловості шляхом зниження рівня зносу основних засобів та зростання частки інвестицій у вартості основних засобів; формування передумов зростання фінансової та інвестиційної свободи через механізми зменшення корупційності судової системи, забезпечення політики захисту майнових прав та нарощування потенціалу ринку капіталу; підвищення рівня використання інвестиційного потенціалу зарубіжних інвестиційних, фінансово-кредитних структур, позабюджетних фондів та приватних

інвесторів, дієвість міжнародних стандартів обліку, звітності, виявлення та поширення інформації тощо.

Реалізація оперативної цілі 2 в системі заходів забезпечення економічної безпеки держави передбачає вироблення засобів стимулювання промислово-технологічного розвитку національної економіки у рамках розвитку міжнародного маркетингового складника.

Метою реалізації згаданої цілі є зростання відкритості економіки та її частки у світовому ВВП, зростання експорту високотехнологічної продукції, зниження питомої ваги провідної країни-партнера в загальному обсязі експорту товарів.

Посилення глобалізаційних процесів, інтернаціоналізація виробництва та міжнародний поділ праці зумовлюють пошук шляхів зростання рівня відкритості національних економік та розвитку національних ринків задля попередження загроз національній безпеці країни. Отже, основними завданнями міжнародної політики промислово-технологічного розвитку мають стати: зростання рівня відкритості економіки у зовнішньоторговельній квоті; посилення взаємодії між національними та глобальними економічними системами за рахунок зростання значимості зовнішньоторговельних зв'язків; збереження системних позитивних тенденцій зростання ВВП та створення передумов виходу підприємств на світові ринки при збереженні високих темпів розвитку внутрішнього ринку; зниження

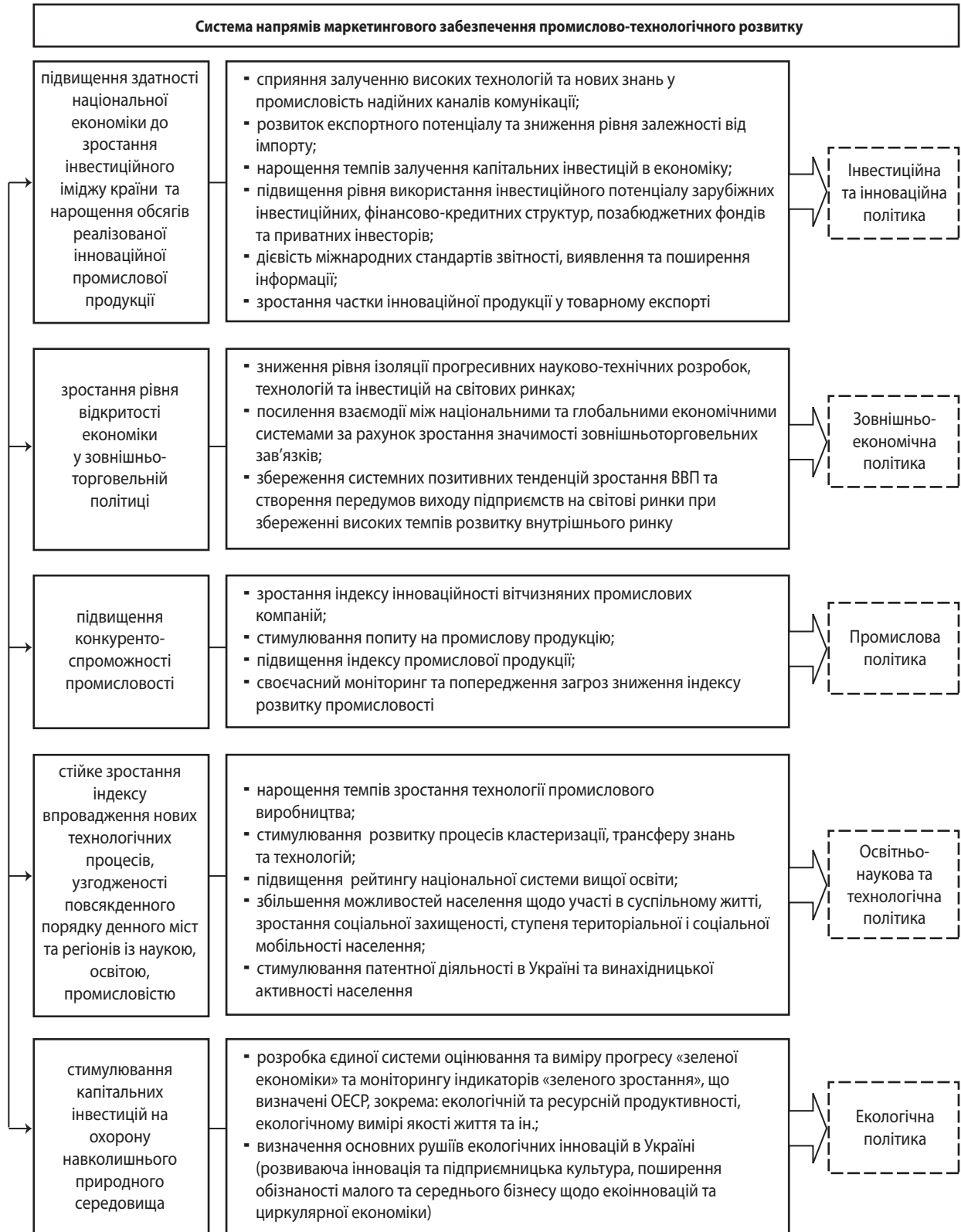

Рис. 2. Орієнтири державної політики маркетингового забезпечення промислово-технологічного розвитку національної економіки в цілях економічної безпеки держави

Джерело: складено авторами

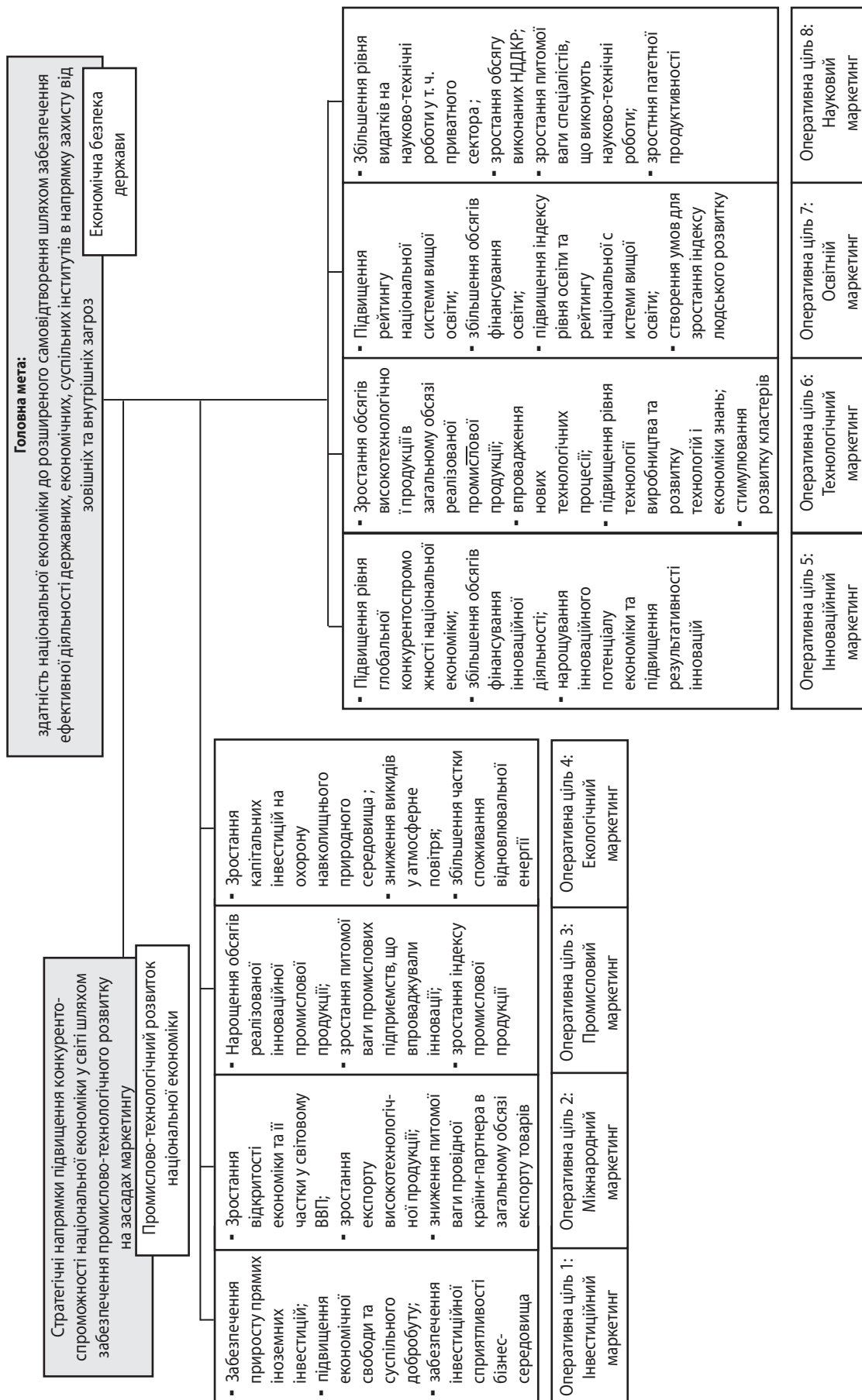

Рис. 3. Взаємозв'язок головної мети економічної безпеки та стратегічних оперативних цілей промислово-технологічного розвитку національної економіки на засадах маркетингу

Джерело: складено авторами

рівня ізоляції прогресивних науково-технічних розробок, технологій та інвестицій на світових ринках; зниження рівня нерівномірності розподілу експорту та імпорту товарів у зовнішньоторговельних потоках країн-партнерів; створення умов для покращення ефективності торгівлі; підвищення ефективності інноваційної діяльності шляхом зростання частки інноваційної продукції у товарному експорті; розвиток IT-галузі та зростання її частки у експорті тощо.

Водночас головною метою реалізації оперативної цілі 3 у рамках державної політики стратегічного розвитку промислового складника розвитку національної економіки та підвищення конкурентоспроможності промисловості в цілях економічної безпеки держави має стати нарощення обсягів реалізованої інноваційної промислової продукції, зростання питомої ваги промислових підприємств, що впроваджували інновації та зростання індексу промислової продукції.

До оперативних завдань державних органів влади варто віднести: створення передумов нарощення обсягів реалізованої промислової продукції, зниження яких відбулося у зв'язку з анексією АР Крим та російською агресією у Донецькій та Луганській областях; своєчасний моніторинг і попередження загроз зниження індексу розвитку промисловості; підвищення індексу промислової продукції та забезпечення високих темпів зростання валового внутрішнього продукту шляхом створення умов розвитку фундаментальних галузей національної економіки; розвиток інноваційності економіки через нарощення темпів зростання індексу інноваційності вітчизняних компаній, зростання доданої вартості від виробництва і інтенсивності наукових досліджень; стимулювання попиту на промислову продукцію; зростання обсягів інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої продукції промислових підприємств та зростання кількості промислових підприємств, що займаються інноваційною діяльністю тощо.

Задля досягнення високого рівня економічної безпеки держави механізми імплементації державної політики стратегії міжнародного, інвестиційного та промислового маркетингу повинні передбачати врахування зарубіжного досвіду промислово-технологічного розвитку країни та реалізації функцій державної політики Міністерства юстиції України та Державної податкової служби України, Департаменту інвестицій, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та Міністерства закордонних справ, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України та Міністерства розвитку економіки та торгівлі України, Міністерства інфраструктури України спільно з великим бізнесом у рамках пріоритетних заходів інвестиційної привабливості національної економіки, розвитку промисловості та глобальної конкурентоспроможності країни.

Зважаючи на критичні міжнародні та інвестиційні державотворні чинники посилення економічних проблем в Україні, реалізація пріоритетних напрямів державної політики розвитку промисловості та технологій України сприятиме забезпеченню економіки добробуту та економічного зростання в Україні.

Недостатність інвестиційної та міжнародної політики зростання промислово-технологічного розвитку національної економіки, високий ступінь зносу матеріально-технічної бази промисловості, недостатність фінансового забезпечення природних ресурсів, нерациональне використання природоохоронних ресурсів та недосконалість механізму державного управління в галузі охорони довкілля зумовило формування оперативної цілі 4 – екологічного маркетингу. Метою реалізації заходів промислово-технологічного розвитку у сфері екологічного складника національної економіки мають стати: зростання капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища, зниження викидів у атмосферне повітря та створення передумов збільшення частки споживання відновлювальної енергії. Ми переконані, що реалізація мети у рамках досягнення зазначеної оперативної цілі повинна передбачати низку стратегічних заходів, шляхом: підвищення рівня фінансування заходів спрямованих у сферу охорони довкілля; залучення капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища та зростання частки промисловості в останніх; приведення до норм Європейського союзу рівня видатків на захист навколишнього середовища у ВВП (не менше 2 відсотків); підтримки програм зменшення викидів забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря у тому числі за рахунок зниження частки викидів промисловості у загальних викидах; застосування оновленого порядку сплати та розподілу сум надходжень від екологічного податку тощо.

Зауважимо, що пропозиції щодо розвитку екологічного складника маркетингового забезпечення промислово-технологічного розвитку є актуальними з огляду на рекомендації, отримані в процесі підготовки Добровільного національного огляду щодо Цілей сталого розвитку в Україні і можуть бути використанні у процесі перегляду завдань ЦСР для України на наступне десятиліття, розробки стратегічних та програмних документів щодо інноваційного розвитку України.

Отже, державна політика промислово-технологічного розвитку у рамках активізації маркетингового екологічного складника повинна базуватися на:

- а) розробці єдиної системи оцінювання та виміру прогресу «зеленої економіки» та моніторингу індикаторів «зеленого зростання», що визначені ОЕСР, зокрема: екологічній та ресурсній продуктивності, екологічному вимірі якості життя та ін.;
- б) визначенні основних рушіїв екологічних інновацій в Україні, серед яких: розвиваюча інновація та підприємницька культура, поширення обізнаності малого та середнього бізнесу щодо екоінновацій та циркулярної економіки, що, у свою чергу, знизить ризики та загрози економічній безпеці державі та посилить промислово-технологічний розвиток України.

Висновки та пропозиції. Державна політика, яка претендує на високу ефективність, має бути стратегічно вивреною, системною і комплексною. Такий підхід передбачає впровадження якісного стратегічного програмування, в основі якого – елементи стратегування. Такими, насамперед, є стратегічна мета, оперативні цілі, логіка етапності

формування та реалізації, система стратегій і відповідних їм механізмів, інструментів та засобів державного регулювання економіки. Визначено, що стратегічною метою державної політики в аналізованій сфері має стати забезпечення здатності національної економіки до розширеного самовідтворення шляхом забезпечення ефективної діяльності державних, економічних, суспільних інститутів у напрямі захисту від зовнішніх та внутрішніх загроз. Оперативні цілі національної стратегії доречно вибудувати у відповідності до забезпечення належного рівня складників маркетингового забезпечення промислово-технологічного розвитку національної економіки. Повноцінний комплекс тактичних засобів слід формувати у системі стратегій інвестиційно-інноваційного, міжнародного, промислового, освітньо-наукового та екологічного маркетингу.

Важливим напрямом дослідження повинно стати визначення залежності забезпечення високого рівня економічної безпеки з сучасних умов під впливом розвитку знаннєвої економіки, кількості та якості проведених досліджень та розробок та рівня людського капіталу країни. Варто зазначити, що стимулювання підвищення освітнього та наукового рівня суспільства та економіки вимагає значного фінансового забезпечення.

Запровадження новітніх технологій по-різному впливає на зростання економічної безпеки країн з рівним рівнем розвитку. Так, країни з нижчим рівнем розвитку потребують і більше інвестицій для зміцнення власної економічної безпеки через підвищення технологічного рівня промисловості.

У перспективі необхідно продовжити пошук шляхів підвищення технологічного зростання промислового виробництва для розвитку сталого соціального бізнесу – невід’ємної складової розвитку безпеки держави. Напрями подальших досліджень вбачаються у визначенні технологічного рівня тіншової промисловості та в дослідженні її впливу на економічну безпеку.

ЛІТЕРАТУРА

- Morgenthau H. *Politics Among Nations. The Struggle for Power and Peace*. New York, 1955.
- Zheng Y., Wang Y. Research on the contribution rate of scientific and technological progress to Chongqing's economic growth Based on the Solow Growth model Yixin Zheng and Yucheng Wang E3S Web Conf., 2021. 235 01012.
DOI: 10.1051/e3sconf/202123501012
- Pala A. Innovation and Economic Growth in Developing Countries: Empirical Implication of Swamy's Random Coefficient Model (RCM). *Procedia Computer Science*. 2019. Vol. 158. P. 1122–1130.
DOI: 10.1016/j.procs.2019.09.252
- Castellacci F., Archibugi D. The technology clubs: the distribution of knowledge across nations. *Research Policy*. 2008. Vol. 37 (10). P. 1659–1673.
DOI: 10.1016/j.respol.2008.08.006
- Alvarez I., Di Caprio D., Javier Santos-Arteaga F. Technological assimilation and divergence in time of crisis. *Technological and Economic Development of Economy*. 2016. Vol. 22 (2). P. 254–273.
DOI: 10.3846/20294913.2015.1033663
- Kutsyk P., Lupak R., Kutsyk V., Protsykevych A. State Policy of the Investment Processes Development on the Market of IT Services: Analytical and Strategic Aspects of Implementation in Ukraine. *Economic Annals-XXI*. 2020. Vol. 182 (3–4). P. 64–76.
DOI: 10.21003/ea.V182-08
- Blakyta G., Guliaieva N., Vavdiychuk I., Matusova O., Kasianova A. (2018). Evaluation of investment environment security in Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*. 2018. Vol. 15 (4). P. 320–331.
DOI: 10.21511/imfi.15(4).2018.26
- Промислово-технологічний розвиток національної економіки у системі економічної безпеки України: маркетинговий аспект : кол. моногр. / за заг. ред. О. І. Іляш ; авт. кол. : О. І. Іляш, Н. Б. Савіна, В. Є. Хаустова, І. М. Джадан. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. 244 с. URL: <https://ndc-ipr.org/publications/?filter=pmonografiyip>
- Chukhray N., Shakhovska N., Mrykhina O., Bublyk M., Lisovska L. Methodical Approach to Assessing the Readiness Level of Technologies for the Transfer. CSIT. *Advances in Intelligent Systems and Computing IV*. 2020. Vol. 1080. P. 259–282.
DOI: 10.1007/978-3-030-33695-0_19
- Rishnyak I., Veres O., Lytvyn V., Bublyk M., Karpov I., Vysotska V., Panasyuk V. Implementation models application for IT project risk management. *CITRisk*. 2020. Vol. 2805. P. 102–117. URL: <http://ceur-ws.org/Vol-2805/paper8.pdf>
- Karpenko L., Izha M., Chunyańska I., Maiev A., Hunko K. The growth of the country's economic security level based on the investment infrastructure development projects. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2021. Vol. 8 (4). P. 713–729.
DOI: 10.9770/jesi.2021.8.4(44)
- Dokiienko L. Financial security of the enterprise: an alternative approach to evaluation and management. *Business, Management and Economics Engineering*. 2021. Vol. 19 (2). P. 303–336.
DOI: 10.3846/bmee.2021.14255
- Khalatur S., Masiuk Y., Kachula S., Brovko L., Karamushka O., Shramko I. Entrepreneurship development management in the context of economic security. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2021. Vol. 9 (1). P. 558–573.
DOI: 10.9770/jesi.2021.9.1(35)
- Liubokhynets L., Rudnichenko Ye., Dzhereliuk I., Illiashenko O., Kryvdyk V., Havlovska N. Methodological Foundations of Flexible Management and Assessing the Flexibility of an enterprise economic security system. *International Journal of Scientific & Technology Research*. 2020. Vol. 9 (3). P. 4616–4621. URL: <https://www.ijstr.org/research-paper-publishing.php?month=mar2020>
- Gontareva I., Babenko V., Kuchmacz B., Arefiev S. Valuation of information resources in the analysis of cybersecurity entrepreneurship. *Estudios de Economia Aplicada*. 2021. Vol. 38 (4).
DOI: 10.25115/eea.v38i4.3984
- Boyko T. Actual problems of economic security of Ukraine. *Actual problems of economy*. 2012. Vol. 8 (182). P. 195–204. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4474&i=21>
- Andryeyeva N., Nikishyna O., Burkinskyi B., Khumarova N., Laiko O., Tiutiunnyk H. Methodology of analysis of the influence of the economic policy of the state on the environment. *Insights into the regional development*. 2021. Vol. 3 (2). P. 198–212.
DOI: 10.9770/IRD.2021.3.2(3)
- Ministry of Economic Development and Trade. On approval of Methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine (UA1277), 2013. URL: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm

19. Ensuring Ukraine's economic security in the context of EU integration. NSC IDP of NASU. Kharkiv, 2017. URL: <https://ndc-ipr.org/media/posts/presentations/0114U004556.pdf>

20. Toffler A. *Future Shock*. New York : Random House, 1970.

DOI: 10.1177%2F019263657005434912

21. Gordon R. J. *The Rise and Fall of American Growth*. NJ : Princeton University Press, 2016.

22. Aghion P., Howitt P. Capital, innovation, and growth accounting. *Oxford Review of Economic Policy*. 2007. Vol. 23 (1). P. 79–93.

DOI: 10.1093/oxrep/grm007

23. Heyets Y., Voynarenko M., Dzhedzhula V., Yepifanova I., Trocikowski T. Models and strategies for financing innovative energy saving activities IOP Conf. Ser.: Earth Environ. Sci, 628 012004. 2021.

DOI: 10.1088/1755-1315/628/1/012004

24. Іляш О. І., Гринкевич С. С. Теоретико-прикладні аспекти становлення інформаційної економіки в Україні. *Стратегічні пріоритети*. 2015. № 1 (34). С. 56–63.

REFERENCES

Aghion, P., and Howitt, P. "Capital, innovation, and growth accounting". *Oxford Review of Economic Policy*, vol. 23 (1) (2007): 79-93.

DOI: 10.1093/oxrep/grm007

Alvarez, I., Di Caprio, D., and Javier Santos-Arteaga, F. "Technological assimilation and divergence in time of crisis". *Technological and Economic Development of Economy*, vol. 22 (2) (2016): 254-273.

DOI: 10.3846/20294913.2015.1033663

Andryeyeva, N. et al. "Methodology of analysis of the influence of the economic policy of the state on the environment". *Insights into the regional development*, vol. 3 (2) (2021): 198-212.

DOI: 10.9770/IRD.2021.3.2(3)

Blakytka, G. et al. "Evaluation of investment environment security in Ukraine". *Investment Management and Financial Innovations*, vol. 15 (4) (2018): 320-331.

DOI: 10.21511/imfi.15(4).2018.26

Boyko, T. "Actual problems of economic security of Ukraine". Actual problems of economy. 2012. <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4474&i=21>

Castellacci, F., and Archibugi, D. "The technology clubs: the distribution of knowledge across nations". *Research Policy*, vol. 37 (10) (2008): 1659-1673.

DOI: 10.1016/j.respol.2008.08.006

Chukhray, N. et al. "Methodical Approach to Assessing the Readiness Level of Technologies for the Transfer". *CSIT. Advances in Intelligent Systems and Computing IV*, vol. 1080 (2020): 259-282.

DOI: 10.1007/978-3-030-33695-0_19

Dokiienko, L. "Financial security of the enterprise: an alternative approach to evaluation and management". *Business, Management and Economics Engineering*, vol. 19 (2) (2021): 303-336.

DOI: 10.3846/bmee.2021.14255

"Ensuring Ukraine's economic security in the context of EU integration". NSC IDP of NASU. Kharkiv, 2017. <https://ndc-ipr.org/media/posts/presentations/0114U004556.pdf>

Gontareva, I. et al. "Valuation of information resources in the analysis of cybersecurity entrepreneurship". *Estudios de Economia Aplicada*, vol. 38 (4) (2021).

DOI: 10.25115/eea.v38i4.3984

Gordon, R. J. *The Rise and Fall of American Growth*. NJ: Princeton University Press, 2016.

Heyets, Y. "Models and strategies for financing innovative energy saving activities". *IOP Conf. Ser.: Earth Environ. Sci*, 628 012004, 2021.

DOI: 10.1088/1755-1315/628/1/012004

Iliash, O. I., and Hrynkevych, S. S. "Teoretyko-prykladni aspekty stanovlennia informatsiinoi ekonomiky v Ukraini" [Theoretical and Applied Aspects of the Formation of the Information Economy in Ukraine]. *Stratehichni priorityty*, no. 1(34) (2015): 56-63.

Karpenko, L. et al. "The growth of the country's economic security level based on the investment infrastructure development projects". *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, vol. 8 (4) (2021): 713-729.

DOI: 10.9770/jesi.2021.8.4(44)

Khalatur, S. et al. "Entrepreneurship development management in the context of economic security". *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, vol. 9 (1) (2021): 558-573.

DOI: 10.9770/jesi.2021.9.1(35)

Kutsyk, P. et al. "State Policy of the Investment Processes Development on the Market of IT Services: Analytical and Strategic Aspects of Implementation in Ukraine". *Economic Annals-XXI*, vol. 182 (3-4) (2020): 64-76.

DOI: 10.21003/ea.V182-08

Liubokhynets, L. et al. "Methodological Foundations of Flexible Management and Assessing the Flexibility of an enterprise economic security system". *International Journal of Scientific & Technology Research*. 2020. <https://www.ijstr.org/research-paper-publishing.php?month=mar2020>

"Ministry of Economic Development and Trade. On approval of Methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine (UA1277)". http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm

Morgenthau, H. *Politics Among Nations. The Struggle for Power and Peace*. New York, 1955.

"Promyslovo-tehnohichnyi rozvytok natsionalnoi ekonomiky u systemi ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: marketynhovyi aspekt" [Industrial and Technological Development of the National Economy in the System of Economic Security of Ukraine: Marketing Aspect]. Kharkiv : FOP Liburkina L. M., 2021. <https://ndc-ipr.org/publications/?filter=pmonografyyp>

Pala, A. "Innovation and Economic Growth in Developing Countries: Empirical Implication of Swamy's Random Coefficient Model (RCM)". *Procedia Computer Science*, vol. 158 (2019): 1122-1130.

DOI: 10.1016/j.procs.2019.09.252

Rishnyak, I. et al. "Implementation models application for IT project risk management". *CITRisk*. 2020. <http://ceur-ws.org/Vol-2805/paper8.pdf>

Toffler, A. *Future Shock*. New York: Random House, 1970.

DOI: 10.1177%2F019263657005434912

Zheng, Y., and Wang, Y. "Research on the contribution rate of scientific and technological progress to Chongqing's economic growth Based on the Solow Growth model Yixin Zheng and Yucheng Wang E3S". *Web Conf*, 2021. 235 01012.

DOI: 10.1051/e3sconf/202123501012

Стаття надійшла до редакції 07.03.2022 р.